

Förfrågning hos
L. M. Fäbe
PRIS-LISTA *Stockholm*
UTAN FÖRBINDELSE

PÅ

HJELMÅFORS

PATENT

STÅLPLOGAR M. M.

TILLVERKADE VID

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2013

National Library
of Sweden

1880.

Ulricehamn 1880. Aktiebolagets Boktryckeri.

Förfrågningar hos
L. M. Fäbe
PRIS-LISTA *Stockholm*
UTAN FÖRBINDELSE

PÅ

HJELMAFORS

PATENT

STÅLPLOGAR M. M.

TILLVERKADE VID

HJELMAFORS JERN-VERKSTÄDER

Post- och Telegrafadress: *Ulricehamn.*

1880.

Ulricehamn 1880. Aktiebolagets Boktryckeri.

Stålplogar:

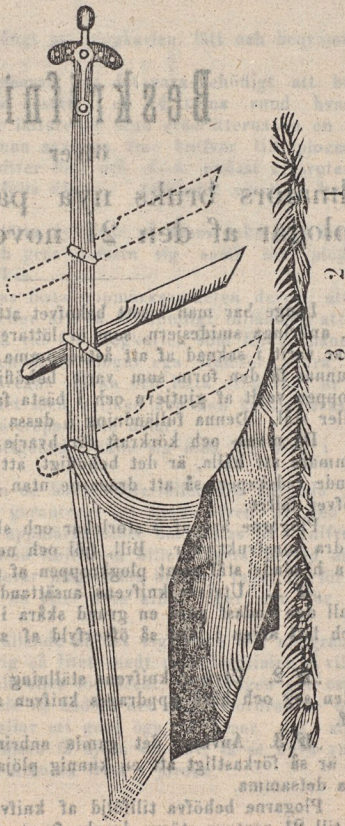
N ^o	1.	Dubbelås	kr. 41.
"	1 A.	"	42.
"	2.	"	40.
"	2 A.	Enkelås, grof	33.
"	3.	"	40.
"	3 A.	"	30.
"	4.	Dubbelås, skumplog samt för all annan plöjning	55.
"	9.	Enkelås	27.
"	5.	Dubbelås	42.
"	6.	"	41.
"	7.	Enkelås	33.
"	8.	"	30.
"	10.	"	25.
Dessa 5 plognummer äro af alldeles ny konstruktion; knifven kan flyttas fram och åter utåt de raka åsarne, och fördelarne ses af beskrifningen.			
"	11.	Potatisupptagare	35.
"	12.	Fårplog, jernställning, vingar och stål- fjolar	40.
"	13.	" med potatisupptagare	45.
"	14.	Dikesplog	100.
"	15.	Backeplog	36.
"	16.	Gödselplog, 2 plogar	50.
"		" , 3 plogar	60.

Harfvar och Luckringsredskaper:

N ^o	17.	Hästhacka af jern	kr. 35.
"	18.	Rullharf med transporthjul	100.
"	18 A.	" " mindre	80.
"	19.	Odlingsharf	28.
"	20.	Klösharf med träställning	35.
"	21.	Harf för myllning af säd och för att få mull på sega gräsvallar	40.
"	22.	Pinnharf, den vanliga svenska	32.

Fig. 1.

Uvisar knifens mest lämpliga ställning för klapp-
perstensjord, vallplöjning etc. Se vidare
beskrifningen a följande sida.

Beskrifning

öfver

Hjelmfors bruks nya patenterade stål-
plogar af den 21 november 1876.

Länge har man insett behovet att, i stället för gjutjern på plogen, anbringa smidesjern, som är lättare, starkare och varaktigare. Man har varit i saknad af att åstadkomma detta derföre, att man icke kunnat få den form som varit behöflig. Således har sjelfva plogkroppen varit af gjutjern och i bästa fall vändskifvan af smidesjern eller stål. Denna fulländning å dessa plogar är således uppnådd.

Då maus- och körkraft för hvarje år blifva allt dyrare och kostsamare att hålla, är det behöfligt att för jordbruket erhålla lättgående redskaper, så att dragarne utan ansträngning komma fort fram öfver fältet.

Plogarne äro af 5 storlekar och skilja sig fullkomligt från alla andra konstruktioner. Bill, fjöl och nedre delen af knifven äro af bästa hårdade stål samt plogkroppen af smidesjern.

N 1. Utvisar knifvens ansättande för klapperstens jord; der skall den endast göra en grund skåra i ytan; plogen går då stadigt och lätt äfven i jord så öfverfylld af sten att knappast annat synes.

N 2. Utvisar knifvens ställning och plats vid vallplöjning; är jorden seg och hård uppdrages knifven mera eller öck användes rullknif.

N 3. Anvisar det gamla anbringningssättet för knifven, hvilket är så förkastligt att en kunnig plöjare aldrig borde eller får använda detsamma.

Plogarne behöfva tillföljd af knifvens oriktiga ansättande från 1 till 2½ centner större dragkraft.

Således gäller vid all plöjning att framsflytta knifven så

långt den tål d. v. s. så långt att plogkarlen lätt och bekvämt kan handtera plozen.

På mycket seg gräsvall kan det vara behöfligt att begagna rullande knif. Denna, som består af en 14 tums rund hvasslipad hårdad stålklinga, afskärar lättare de sega gräsrotterna än en vanlig plogknif. Eller ock bör man använda 2-ne knifvar till plozen; en smal, hvass stålkknif som sitter före och afskär endast gräsroten, och en annan efter, som skär fulla djupet. Afståndet emellan knifvarna bör vara 6 till 10 tum.

Genom knifvens lätta flyttande på åsens raka plan har man den fördelen att rötter och gräs ej fästa sig samt att plogtilltans gräskant fullkomligt nedvikas.

I synnerhet önskas fästa uppmärksamheten derpå att alla de olika storlekarnes modeller äro så fullkomligt fulländade att de arbeta med största lätthet så väl för plogkarlen som för anspannet.

Den stora fördelen dessa plogar ega framför andra, förutom deras vackra form, säregna styrka och lätta dragkraft, är enkelhet i konstruktionen, lätthet med hvilken den kan kontrolleras, varaktighet i förening med lättreparerade delar.

De äro ytterst lättgående, hålla sig med precision i jorden samt skära en rak fåra.

Ingenting förutom de bästa materialier äro använda i och för konstruktionen och de garanteras att vända äfven på den mest svåra mark. Den största uppmärksamhet bör fästas på knifven så att den alltid riktas i samma linie som billens spets, dervid man har att iakttaga: »knifven reglerar plogtilltans bredd»; tager den för bredt, vrides den till höger med en eller flera kilar, tager den för smalt göres motsatsen.

Detta knifvens ställande är det viktigaste och noggrannaste; ty om knifskäret står aldrig så litet snedt mot draglinien så vill knifven taga antingen för smalt eller för bredt, och plozen går ostadigt.

Knifvens ansättande är endast det som erfordras — och om detta fordrar hvad man kallar ett godt öga, så lönar det sig väl inödan för att så mycket mera få njuta ut af att få se huru väl och lätt en plog verkligen kan komma fram i jorden.

Intyg.

Med anledning af Oder förfrågan om den patenterade släploggen N:o 3, som blef mig tillstånd att pröfwa, får jag meddela att den war utmärkt och wunnit mycket uppfående här, ehuru jag i höst ej hade passande jord för den; men detta oaktadt ha vi pröfwat den dagligen till ett par dagar före julasten, då den fick fulla

Jag sänder den icke tillbaka, utan önskar uppgift på hvad den kostar.

Plögen gif ömmanligt lott och gjorde en utmärkt arbete.

Steffsholmen, Årared den 6 Januari 1878.

S. Späal.

Directör för Steffsholmens

Landbrukskola.

Det är mig ett stort nöje att, sedan jag nu pröfwat de erhållna plogarna, förklara att jag under den långa tid jag egnat mig åt jordbruk aldrig erhållit bättre plogar än dem, jag från Hjelmafors Bruk nu belömnat, och ifall det blifwa för mig kärt, om jag med min rekommendation kunde skaffa ersättning åt dem här i orten.

Kalmar & Hornös den 3 October 1877.

J. A. Lidholm

Förmästare.

Deputom kan jag omnämna att mina Gleber, då icke utkomma till plöjning, alltid taga Hjelmaforsplogarne ifall de äro i tillfälle att wälja, ehuru här finnes goda plogar från flera redskapsfabriker.

Gifterfrågan af Hjelmafors-plogarne är nu mycket stor här på orten; skada att här icke funnits några att sälja.

Finland, Kronoborgs Landbruks-Institut den 10 Okt. 1877.

A. Lång,

Institutets föreståndare.

Undertecknad, jordbrukare och plöjningsinstruktör i Väsa-
Län i Finland, har under försädnene sommar varit tillfälle att in-
deriska Hjelmafors patenterade stälplogar, och hafwa de wisat sig
ega stort förtretrade framför andra fabrikers plogar som här begag-
nats, af den orsakt att bilen här bättre fäste och uppfyller således
bättre sitt ändamål; wändskrifwan har den måst fulländade form,
och plogarne hafwa så stadig gång, att man snart sagt knappast be-
hörwer hålla i handtagen, de gå öwanligt lätt och göra på all mäst
ett utmärkt arbete. Manskala den 3:de Februari 1878.

Anders Stranberg.

(Sigill.)

Läns-Agronom.

Till Hjelmafors Bruk!

Vi äro i tillfälle att lyckönska Eder, ty Hjelmafors-plogarne
hafwa jemförelsewis hast den bästa afättning här på stället, och
skulle blott den politiska ställningen blifwa säker och rycka furjen
något, så skulle Vi icke funna tillfredsställa alla requisitioner.

Eder patenterade stälplogar hafwa blifwit profwade djupt
in i Ryssland, hwarest de med förtjusning blifwit emottagna på de
stora furstliga godsen, och förvaltarna på dessa gods, det mäst
Dystrar och Finnar, hafwa förklarat att de blott anwakta stadigwa-
rande fred, för att komma i affär med oss.

Åsborg i Finland den 25 Juni 1878.

G. & A. Ahrenberg.

Till Hjelmafors Bruk!

At de båda mig till prof sända plogarne N:o 5 och 8 har
jag temligen mycket begagnat mig, de synas mig båda göra ett godt
arbete och gå synnerligen lätt; jag har näst profwat dem på wall,
men äfwen på snubbåter å både lättare och äfwen rätt flyt jord, der
de arbeta lika utmärkt. Stenby Landtbrötskola, Munkfors den

9 Maj 1878.

J. B. Proberg.

Skolans Föreståndare.

En sadman skrifwer uti "Hericke's Allehanda" för den 22
Juli följande:

Indom plogarnes mycket rika grupp gafs här tillkom i Ros-
töoing det bestämdt främsta rummet åt Hjelmafors Bruk, å hwars

både enkel- och dubbelåjade plogar knifven eller riststifvan kunna nterst lätt och snabbt flyttas huru långt fram på åsen som helst. På de senare har detta mål vunnits genom att göra båda åsarne jemulöpande nästan ända fram till kopplet, under det man förtut låtit dem mötas i en spetsig vinkel. Å en del af Hjelmafors-plogarne hade man åfven infört den nyhet i konstruktionen, att åsen icke, så som förr, går upp till handtagen, med plogtroppen påstrufwad, utan böjer man i stället åsen nedåt genom plogtroppen, der största påfånningen blir, och faststufwar i stället de mindre wigtiga handtagen.

Utdrag af berättelsen om redstapspröfningen wid Ultuna Landbruks-Institut under året 1878.

Ser stycken plogar från Hjelmafors brut, hwaraf 2 stycken märkta med *N* 5 och de öfriga hwardera med *N* 6, *N* 7, *N* 8 och *N* 10, hafwa blifwit pröfwade dels under loppet af sommaren och dels wid höstplöjningen.

Den ena af de med *N* 5 märkta plogarna autom hit redan under förra hösten och omnämndes i den då afgifna berättelsen; uten alldestund den autom så sent, att den då icke vidare kunde tagas i användning, har afpröfningen verkstälts i år. —

Samtliga dessa plogar afwisa icke så obetydligt från andra plogkonstruktioner så wäl med hänsyn till åsens form och anbringande till plogtroppen som till dennes sammansfogning af sina olika delar, och så icke förwerklas med de plogar från Hjelmafors, som under året 1875 här pröfwades. De af den största storleken, numrerna 5 och 6, hafwa så kallad dubbelås, de öfriga enkelås, hos alla försärdigad af smidesjern. — Åsen hos samtliga, hwilken från sin främre ända, der ett wanligt plogbetsel är anbragt, är nästan rak och löper temligen parallelt med jordytan, böjer sig sedan i en mycket stark båge strax innan den förenas med plogtroppen, hwilken förening är åstadkommen på det sätt, att åsen antingen med starka jernnaglar blifwit fästad wid bröstpelaren, eller att den omedelbart fått öfwergå uti och utgöra ett helt med denna. —

Den nämnda starka böjningen gifwer åt åsen en owanligt hög resning, hwarmed den fördelen winnes, att impedimenter, t. ex icke allt för höga tufter o. i. m., icke blifwa ett absolut hinder för

huru de plogarna kunna användas i jordbrukets olika syften.

plogens gång, och snubb eller annat liknande icke kan packa sig mellan åsen och plogens bröst.

Fortsättningen af bröstspelaren nedåt är böjd framåt och fästad med två starra skruvar till ploghufvudet, hwilket är af smidesjern och så konstrueradt, att det gifwer åt plogtroppen så wäl nödig styrta som åt bilen ett säkert fäste.

Hela plogen är försärdigad af smidesjern med undantag af wändstifwan, bilen och nedre delen af risten, till hwilka delar har dadt järn angifves vara användt. — Nämnden har wid sin undersökning dock icke funnat finna stället hos ifrågawarande delar vara "hårdadt" på andra ställen än spetjen af bilen och hos eggen af risten; wändstifwan och bilen för öfrigt äro äminstone ganska mjuka under fiten. — Någon stark hårdning af dessa delar wore heller icke tillräddig, enär de derigenom möjligen blefwe alltför spröda, endast eggen hos bilen borde göras hårdare. — Till plogjulan har gjutjern såsom dertill näst ändamålsenligt blifwit begagnadt. — Ett godt afpassande förhållande mellan hwarje fersild del och en mycket säker förbindelse mellan de delar, som utgöra plogtroppen, gör dessa plogar trots deras smäckta och lätta utseende till starra och waraktiga redskap. — Swad som isynnerhet förtjenar uppmärksamhet hos dem, är dels den synnerligt ändamålsenliga formen hos wändstifwan och dels att risten kan sluttas fram eller tillbaka på åsen allt efter behag wid plöjning af olika jordmän, af öppen åker eller af gräswall, hwarwid en dylikt ändring af ristens ställning stundom medförer stort gagn.

Plogarne af numrerna 5 och 6 äro de största, passande för fasta jordarter och för wallplöjning. — För så styf jord som här wid Ultuna borde såväl godset i åsen som i betsklet dock vara något gröfre tilltaget, allvenstund det sedanare dels bräcks och dels böjts wid plöjningen i den snjwaste jorden. — De mindre storlekarna, numrerna 7, 8 och 10, passa egentligen för sandjord och det sista numret kan ganska wäl användas som enhästplog. — Samtliga plogarne gå mycket lätt för dragarne, äro äfwen lätta att handtera för plogfärlen och göra ett utmärkt godt arbete antingen de användas i wall eller i öppen åker så såväl styf som lätt jord.

Ett exp. af en rund, hwarlipad hårdad stallinga af 14 tumns diameter war medfärd för att wid wallplöjning utbyttas emot wanlig knufformig rist. — Försöt härmed företogs och resultatet därefter war synnerligen tillfredsställande, allvenstund arbetet blef utmärkt godt och plogen gick lättare. — Äfwen wid nedplöjning af halmig göd-

sel på öppen åkerjord gjorde den runda stälristen ett förträffligt arbete, emedan halmen assistans af densamma, så att den icke kunde hopa sig framför plogtrogen, hvilket eljest är så vanligt. Namndens totalomdome om ifrågakvarande plogar är, att isynnerhet af den större storleken — de äro förträffliga och förtjena att utbredas.

Utlåna den 27 November 1878.

F. G. Nordström.

Mauritz Åkerhielm.

Ar. Svensson.

Utdrag ur "Nerikes Allehanda".

A Örebro Landbruksflubb förefom den 8 November 1878 följande utlåtande:

Det tredje öfverläggningsämnet, afsåg att sätta uppmärksamheten på den arbetsvinst som kan erhållas genom att på lättare jord anwända den för en dragare afsedda Sjelmafors-plogen N:o 9. Denna plog som för mängden af beställningar icke förrunnat från Sjelmafors erhållas, finnes dock numera till salu i Herr A. Hollingworths redskapshandel i Örebro till pris af 25 kronor för N:o 9 och 24 kronor för N:o 10, båda af stål.

Plogarne uppgåvos ityra wäl och lemnna wacker arbete.

Friherre A. Sparre intygade att wid allmänna landbruksmöten hade Sjelmaforsplogarne öfverhugwud wunnit det erkännande, att de fröjde mindre dragningskraft (gingo lättare) än plogarne från våra andra der uppträdande werkstäder.

I denna tidning förefom under tiden för mötet i Gillsåstuna afställigt som wi der inhämtat om de för Sjelmaforsplogarna egna förbättringar och hwartill wi nu så hänwisa.

I afseende å detta under öfverläggning warande ärende fattades ingen annan resolution än den, att flubben ansåg sig böra sätta länets landbrukares uppmärksamhet på detta slag af plogar, och jerskildt nu ifrågakvarande sort, som föres med en dragare.

Swad de sända plogarne N:o 5 och 6 berättäsa, är det mig omöjligt att ge någon af dem företräde framför den andra.

Båda två göra samma utmärfta arbete. På hvarvarnise ång har jag plogt i härejubb 9 tum djupt och tydes dragkraften vara större der än på gammal åter i det jag under ett månad såväl på ångst som på gammal åter plogt nära $\frac{3}{4}$ tantan på tag med hvarje plog. — På gamla återn plogdes 6 tum, men på ången 9 tum i så obrutad mark, så har jag all anledning tro att ångens plogar erbjuda betydligt mindre dragkraft än mina andra plogar. *Ulleråker & Klingaby den 22de Nov. 1878.*

E. H. Sjöder.
Kapten och godsägare.

Till Hjelmarfors Bruk!

De ännu nyss patentierade stålplogar, som blifvit mig tillända den 19 okt., pröfvades här i Norge första gången den 21 okt. under flere åttådares närvaro och har jag aldrig förr sett någon plog med sådan lätthet och smidighet fila genom jorden som dessa, och alla förståndiga åttådares ratistanslor bara vittne till det utmärfta wästra arbete som dessa lade i dagen både på wall och gammal åter.

Som återjordens total här i landet för det mesta är osämi, så är det af stor vikt att erhålla lättgående redskap — och nu synes målet vara vunnit! — ty alla förwänares öfver plogarnes lätta gång. Jag hoppas därför genom min rekommendation kunna tillfredsställa flera jordbrätares eftersträwanden.

Sjö den 1 Nov. 1878.

Adolf Lundgren.
Ågrönom.

Med anledning af Sjö skrifvelse den 26 följande Januari meddelas: Att hwad plogen *N° 5* beträffar, kan jag ej hafwa det minsta att anmärka, ty icke der att den gör ett utmärft arbete och går otroligt lätt, så att mindre kraft behöfwer anbringas eller utwexlas hos dragarne, än för någon af de förts plogar jag tillförene haft — myllar den stubben och gräswallen utmärkt wäl, hwilket jag skattar mycket högt; — jag kan således med allt full rekommendera den, och är öfvertygad att med denna plog skall hwar och en blifwa nöjd, ware sig der är stark lera, swartmjälla eller sandjord, och tror att då denna plog blifwer känd, densamma skall hafwa en god framtid för sig. — Hwad den enkelfästa plogen *N° 7* beträffar, tyder jag mig se att den behöfde ända mindre dragkraft, ty den går hwad

det tyckes mig otroligt lätt, är väl sammanfatt och gör lifsom $\frac{1}{2}$ ett utmärkt arbete. — En förtjenst som dessa plogar äfwenledes har är den, att de hålla sig blanka och jordrena, hwilket på min jord är inärmt att få plogan att göra. Drerholmen, Bartosta den 21 Febr. 1878.

Z. N. Anderson.
Gudssegare.

Till Hjelmafors Bruk!

Plogen $\frac{1}{2}$ 6 har jag nu pröfwat, den har hwarje dag under höstplöjningen varit i bruk, och finner jag densamma vara utmärkt god, ty owanligt lätt går den och äfwen så är den lättskött och till så arbetar väl. De af mina bekanta som sett den under arbete, lemna samma goda omdöme om densamma. Att kniwen å plogen sättes framför bilen finner jag nu vara af den aldre största wigt, och synes att plogen snart sagt ej behöfwer mer än half dragkraft, emot andra plogar. Rutbro, Finnpång 10 Nov. 1879.

P. F. Sjöberger.

Sistlidne höst intöpte jag 3:ne plogar af Nris 7, 8 och 10 från Hjelmafors bruk, hwilka här hafwa begagnats under höstplöjningen och tillwunnit sig ett rättwist och odeladt bifall.

De gå alla utmärkt lätt och hafwa $\frac{1}{2}$ 8 och 10 wid stubbplöjning å mossarne varit anspände med endast en ore, som fullgjordt samma arbete som öfriga plogar med 2:ne oxar. — Å mycket hård flapperstensjord hafwa dessa plogar gjort öfwer förwäntan wadert och bra arbete. —

En i. t. Noterande eller Kull-kniif wisade sig wid plöjning af mycket seg mögwall vara förträfflig, men måste jorden der den gagnas vara fri från sten och stubbar.

Enligt den erfarenhet jag har om dessa plogar, twelar jag ej att rekommendera dem till det bästa hos hwarje landbrukare.

Arwall, Remningstorp den 8 Jan. 1880.

Aug. Gyllenbåga. Kapten.

Hjelmaforsplogarne.

(Uppfäts införd i Westlands-Posten för den 13 Jan 1880 af Amts- och Stats-Agronomen Andä.)

Af dessa plogar är det under de senaste åren anskaffadt en del till våra bygder och af alla, som ha brukat dem, hörer man uttalat obetingad tillfredsställelse öfwer dessa plogar och det arbete de prestera.

Hjelmforsplogarne ha en serdeles enkel, men kraftig konstruktion, förbundet med en solid byggnad. De äro nästan helt och hållet förarbetade af stål och smidesjern; blott en del af själwa plogstället är af gjutjern.

Båndstifwan, som såväl som billen och knifwen är af hårdadt stål, har en serdeles utmärkt form, mycket lik den på Hornsbyplogarne, så att den både går lätt, vänder godt och "går ren". Den främre delen är något högre än vanligt. Detta gör, att det icke lätt går jord öfver in i plogen.

Billen är bredare än på de flesta liknande plogar. De slägenheter, öfver hvilka smala står på andra plogsorter man beklagat sig, är man således fri från vid Hjelmforsplogarne.

Knifwen är på de flesta storlekarna förbunden med åsen genom en smidesjernshylsa i stället för, som ofta hos andra plogar, ett gjutet knuffäste. Knifwen spränges i följd deraf icke så lätt från åsen, som om förbindelsen wore af gjutgods.

Åsen är på de större sorterna dubbel, hvarvid den största stadighet uppnås. De mindre sorterna hafwa enkel ås, men denna är gjord serdeles solid på de punkter, der kraften verkar itarfast.

Landsidan är bakfull försedd med ett par lösbitar, hvilka som ett slags medar bära en stor del af plogens tyngd och sparar landsidan för slitning. Dessa lösbitar kunna franskrifvas och ersättas med nya.

Hjelmforsplogens starpa, men dock breda byggnad gör, att den kan lyfta och hvalfwa en i förhållande bred såra lättare och fullkomligare än de flesta vanliga plogar. Att de direkt verksande delar äro af hårdadt stål gör, att gnidningen mot jordpartiklarna blifwer serdeles liten och att plogen också på denna grund går lättare.

Hjelmforsplogarna togo första medaljen på Landtbruksutställningen i Christiania 1877. I den stora samling af plogar, som der fanns utställda, tilldrogo sig dessa plogar i hög grad prattiska landmännens uppmärksamhet.

Af Hjelmforsplogarne gå 4 olika storlekar i handeln här. De två största, N:ris 1 A och 2, äro uteslutande tvåhästarsplogar; de två minsta, N:ris 2 A. och 3 A., äro enhästsplogar på åker, medan de godt kunna brukas till plöjning af gräswall, då i allmänhet två hästar begagnas.

Beskrifning öfver redskaper

tillhöriga

Hjelmafors Bruks prislista.

Plogens justering, då billen och knifven göres ny eller pålägges.

Billen bör stå grad med plogens undre sula, då plogen står upprätt; spetsen $\frac{1}{2}$ tum under plogsulan och $\frac{1}{2}$ tum till venster om landsidan. — Billens bakre skär får ej stupa ned, plogen går då o-stadigt. Bäst är att taga mått på billen och se dess form och an-sättning, då den är ny; okunniga smeder få sällan plogen att gå väl efter påläggningen. — *Knifven* bör på seg gräsvall stå 3 å 4 tum framför billens spets; dessa plogar gå $\frac{1}{2}$ lättare, än som vanligen är, då knifven sitter för nära plogkroppen. — Det angifna, ett nyare i-akttagande, som icke är känt, rekommenderas till efterföljd, emedan vallplöjningen då är en småsak, der detta beaktas. — På plogar med dubbla åsar framflyttas knifven äfven så långt man önskar på den raka åsen. — Om plogen tyckes vilja styra sig sjelf, att taga bre-dare eller smalare, så sätt *någon kil emellan* och på detta sätt rikta knifven att gå rätt fram. En plog hvars knif sitter nära plog-kroppen går nästan dubbelt så tungt, mot en plog der knifven sitter framför billen, ett iakttagande som icke nog ofta kan beaktas. — Knifven ställes så mycket till venster om landsidan, som knifvens halfta tjocklek; plogen går deraf lättare. — Plogar utan billar af stål eller icke belagde med stål böra ej begagnas, emedan de pina dragarne dubbelt emot en stålplög.

Vid beställning af plogar erinras: Plogarne *N* 1, 1 A., *N* 2, 3, 3 B. äro de större och tälja med hvarandra. — *N* 2 A., 3 A., äro mindre, samt *N* 9 och 10 endast afsedda för enbett, men kun-na ock användas efter par. — *N* 4 är den mest fulländade skum-plog, och utför arbetet utmärkt äfven på den mark, der flåhackan har svårt att taga sig fram. Då den ej begagnas till skumplöjning, användes den med största fördel till annan plöjning. En extra bill medgår dertill. Då skumplöjning begynnes, påsattes den breda billen och hjulställningen. Billen slipas på *öfra sidan* tills den är lika hvass som en lie; knifven lika så — slipsten, bryne och

fil medhafves för att hvässa så snart *minsta* sår uppstår på bill eller knif. — Skumplöjningen tillgår sålunda: Man sätter hjulet ungefär 3 tum nära marken, lutar plögen *något* åt venster och kör upp första faran, man vänder åt höger och lutar plögen likaledes till venster, men kör så tätt till föregående fara att billen skär löst båda tunna tiltorna; är marken jevn, så sättes hjulet på en tums afstånd derifrån, äfven mindre. Så snart de två första farorna äro uppkörda, ställes plögen till riktig tunn plöjning, så att hjulet går en tum nära marken och att betset nedflyttas uti något af de nedre hålen. Man plöjer tunnt; högst en tum; man plöjer äfven smala tiltor, ty de breda torka långsamare och skumplöjningen blifver alldeles förfelad om den blir tjock — ett fel som nästan alla begå genom att de äro okunnige att plöja och sköta en plog, dels det sällan goda skumplogar kunna erhållas. Vanligen behöfves ej mer än en bäst för att draga plögen vid skumplöjning; bäst är att hafva en pojke som kör och en karl som styr. På svår mark sättes knifven 1 tum ut till venster och framom billens spets, i öfrigt iakttages den regel att man flyttar knifven på olika vis tills man ser att det går bäst och man plöjer tunnast. Endast genom bill och knifs goda skötsel är det möjligt att förätta ett utmärkt arbete. Plöjningen smal och tunn; tjock plöjning har en dålig plöjare orsakat och medför stor förlust. En tunn plöjning medför den fördelen att torfven om ett par dagar kan brännas. Den tjocka och breda torfven måste ligga länge innan den torkar — och då kan ofta regn inträffa till hinder att den blir obränd. Oklokt gör den som köper en skumplog endast för det arbetet. En sådan är för dyr, och de gamla som Glowens m. fl. äro sådana pleser som få stå som ett oägnligt inventarium. Plögen användes i öfrigt till att verkställa all annan plöjning och synnerligt vallplöjning, då äfven hjulet bör vara påsatt för att få jevnare botten. Denna plog fordrar icke mer än en half dragkraft mot vanliga plogar. Plogar med enkla åsar hafva samma styrka som de dubbla. — *Nº 12.* Fårplog; vid beställning bör angifvas om det skall vara vingar dertill. — *Nº 13.* Samma plog med potatisupptagare. — *Nº 14.* Dikesplog; plögen arbetar med 20 a 30 mauseidagsverkens vinst pr dag, då den begagnas. Den arbetar bäst i gamla gräsbevuxna diken och kan der upptaga en fara 12 tum bred och 18 tum djup; för täckdikning och rensning af gamla diken gör plögen största nyttan. Den drages af 2 till 4 par oxar. Diket blir färdigt med en körning. Då marken är mjuk — serdeles i källossningen, då

det står vatten i diken — går plöjningen bäst. Är det långa diken medhinnes ända till 36,000 fot för dag. — *N° 15.* Plog som sjelf faller omkring, är så stäld att den alltid vänder jorden uppföre backen eller för tvär sluttning. — *N° 16.* Ett af de bästa redskapen. Förfaringsättet är följ.: Det fält som skall trädas höstplöjes till det djup som man vet jorden behöfver. Under vintern utköres gödseln och utbreddes på samma gång, och detta om det ock vore en alns djup snö på fältet. Att detta icke bör ske på sandjord som saknar mylla faller af sig sjelf; det sker senare på våren. Sedan vårbruket slutat, kör man med gödselmyllaren tvärt öfver höstplöjningen, ingen harfning eller sladdring behöfver då ske. Man afsätter då 2 par dragare för 40 tunland tråde, hvilka gå halftva dagen — 4 tunnl. på dag medhinnes. — Antag att denna körning begynnes i slutet af maj eller början af juni. Andra körningen en månad derefter, och köres då tvärt öfver förra körningen. Är åkern af naturen mycket besvärad af ogräs, så verkställles den 3:e körningen i slutet af juli, men äfven då tvärt öfver förra körningen. Ingen vält, harf eller sladd har då behöft användas, om det ock varit den mest styfva lerjord. De 40 tunland ha således icke upptagit mer arbete än 30 å 40 ök- och karldagsverken. Fältet ligger då som den bästa trädgårdssäng. Plöjningen sker ej djupare än högst tre tum. Jorden är då fast under, och skörden misslyckas icke på sådana beredde fält. Man kan föreställa sig hvad besparing af arbete detta medför. Gödseln utföres på det sätt som nämnt är — ty att lägga den i hög på fältet och sålunda lassa och köra den 2 gånger kan aldrig komma ifråga för den som insett det nya förfaringsättet. Mången tror att den förflyktigare och förloras. Den som tror detta kan först göra rön på en mindre areal. De om sommaren djupt tvärplöjda fälten, lemna ofta från sig en sämre skörd, och jordbrukaren skyller på väder och vind, ej vetande att felet var hans. Efter en torr sommar tala orsakerna mest. Ytan beredes om sommaren högst 3 å 4 tum, och detta sker bäst med gödselmyllaren. Efter en sådan beredning lemnar fältet sällan eller aldrig dålig skörd. Jorden behöfver sin fasthet i botten; den behöfver jäsa för att rikligare kunna frambringa nästa skörd. De felslagna skördarne orsakas af att botten under sädesroten varit för lös. Gödselmyllaren köres och skötes på samma sätt som en plog. Då man trycker på den går den upp. Man vänder alltid till höger med den under arbete. Då säd myllas med den, bör jorden vara väl beredd. Myllning af ärtor, korn och hafre samt hvete, är den särdeles passande till. Den ställes till

olika
skap
på be
och re
hvars
Denna
förrätt
rötter
åker.
pinna
jord e
myllad
förrätt
alla ko
skörd.
Inbes
tor.
val ka
skopor
amal o
Alldel
beräkn
skålp.
let, oc
Den b
Klöfve
ger öf
sär tjo
skin b
derigen
densan
Lossas
bör sk
26, S
bredt
tums h
tröskve
öfrigt
förmåg

olika djup. Äfven kan råg myllas, dock grundast af alla säden. Redskapet går icke tyngre än den bästa plog. Vidare råd härom lemnas på begäran. — *N* 17. Dubbla omgång billar, så att man kan köra och rensa drillar, utan att ändra dess form. — *N* 18. Rullharf hvars pinnar sitta uti spiral, och med rullarne regleras afståndet. Denna harf behöfver ej köras fort; den går lättare än dylika, och förrättar bättre arbete. — *N* 19. Passar vid odlingar, der det är rötter eller stenar; är der öfverlägsen andra harfvar, likaså på hård åker. Drag endast för oxar. — *N* 20. Har bättre fördelning på pinnarne, så harfven går jemt och stadigt, hvarför det icke fäster sig jord eller torf deri. — *N* 21. Endast med ett enda drag är säden myllad med denna harf, om det än är mycket seg lera. Efter väl förrättad höstplöjning, säs vårsäden. Derpå köres ett drag, hvarvid alla korn blifva nedmyllade — och på detta sätt erhålles säkrast skörd. — *N* 22. Vanlig eller den s. k. svenska harfven. — *N* 23. Inbesparar många dagsverken vid upptagning af morötter och hvitbetor. Köres med ett par oxar eller hästar. — *N* 24. Sådana äro väl kända, och tarzva ingen beskrifning. Dock erinras, att alla mullskopor hafva det felet, att de äro för breda; en mullskopa skall vara smal och lång — den tager då mera jord och går lättare. — *N* 25. Alldeles ny konstruktion. Sâdden sker med jernskoffor. Hvarje hål beräknas utså 4 skålp. frö, så att om sex hål äro tillsatta utsås 24 skålp. pr tunn. För tjockare sâdd öppnas en del af det större hålet, och kan då utsås 30, 40, 50 å 60 skålp. frö pr tunn. och mera. Den bästa sâning för fröet är, att så t. ex. Timotejen om hösten och Klöfverfröen om våren. Man bör alltid låta maskinen gå 2:ne gånger öfver fältet, tvärt öfver andra gången, första gångens sâdd, man sår tjockt eller tunnt, ty sâningen blir bättre verkstâld. Ingen maskin bör begagnas utan spridbråde. Sâdden utföres mycket säkrare derigenom, och så har det den fördelen att icke blâsväder hindrar densamma. Om kedjan något lågnar, så drages på dragskrufvarne. Lossas tryckskrafven på hjulnâfvet, så står sâningen still. Smörjning bör ske på alla ställen som ha slitning, så ofta som behöfves. — *N* 26. Sprider pulsfverformiga gödningsämnen noggrant, sår 3 alnar bredt och drages af en häst. — *N* 27. Skär från 3 tum till $\frac{1}{2}$ tum hackelse. Önskas att den skall dragas med rem eller lina från tröskverk eller gående verk, ökas priset med 5 kr. Maskinen går i öfrigt mycket lätt och drages af en man. — *N* 28. Aferkningsförmåga 4 å 6 tunnor i timman. — *N* 29. Drages lätt af 1 par

och afverkar 3 till 4 tunnor i timman. — *N* 30. Sädesharpa, ren-
sar 10 tunnor säd i timmen då den drages med lina eller rem från
något gående verk. Den är för stor att dragas för hand. *N* 31.
Samma konstruktion men mindre, drages för hand. — *N* 32. Sam-
ma konstruktion som föregående, afverkat mindre. Alla sädesharpor
som finnas i handeln hafva vanligen det felet, att de äro för smala.
De arbeta långsamt och säden blir sällan ren. *N* 33. Räfsar 5
alnar bredt. Varaklig. Mycket använd. — *N* 34. Sädde verk-
stalles jemnare och bättre med 2 händer, samt går mycket fort.

N 39, 40, 41, 42. Dessa fyra plognummer passa utomordentligt
väl för alla jordmåner och skilja sig från de äldre 1 A., 2, 2 A. och
3 A. 1sta genom vändskifvans form, som erbjuder blott liten kurt-
va och derigenom åstadkommer minsta möjliga motstånd. Jorden
pressas lika på hvarje del och tillåter således plogen att sjelf hålla
sig ren. Genom den graduella stigningen från billens spets blifver
plogtillan lätt ikringvänd och lemnad slät. Dessa fördelar gifva sta-
digheten åt plogen och lätta dragningen för anspännet samt sätter plog-
karlen i stånd att fullkomligt kontrollera sitt arbete. 2dra genom
åsens form, som medgifver knifvens olika ställning, hvilket ej bör
förbises af den, som vet i huru hög grad den bidrager för åstadkom-
mande af vackert arbete och lätthet för dragarne. En utmärkthet
hos dessa plogar är, att de äro höga vid plogbröstet, hvilket tillåter med
att hålla sig rena från alla hinder, såsom förfvot, gräsuddar och an-
nat dylikt. Plogarne hafva vändskifva och bill af bästa stål samt
kroppen af prima svenskt gjutjärn.

Hjelmafors stålplogar och andra redskaper äro nu så vida
kända, att de finna liflig efterfrågan äfven till utrikes orter, såsom
till Finland, Ryssland, Österrike, Danmark, Norge, Nord-Amerika,
Frankrike och Italien.

Plogar som endast begagnas för stenig mark, böra hafva
smala billar, för seg gräsvall breda, och öfrig mark så breda att bil-
len lösskrä tiltan, utan att plogen behöfver slita af den, som orsaker
plogens tyngre gång. Det är en dålig form på en plog så snart
den skjufer tiltan åt sidan då den är försedd med bredare bill. En
fulländad vändskifva skall bära omkring tiltan; icke stöta eller bryta
omkring den.

Ulricehamn 1880. Tryckt i Aktiebolagets tryckeri.

N 23
24
N
N 25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
N 39
40
41
42
Kropp
Stisko
Vändsl

N ^o 23.	Morot- och vitbetupptagare	kr. 30.
„ 24.	Mullskopa	28.

Maskiner och diverse andra redskaper:

N ^o 25.	Frösåningsmaskin, 12 fot	kr. 50.
„ 26.	Såningsmaskin för artificiell gödsel	60.
„ 27.	Hackelsemaskin	50.
„ 28.	Tröskverk, för 2 par dragare, med vandring	200.
„ 29.	„ mindre, med vandring	150.
„ 30.	Sädesharpa	150.
„ 31.	„	90.
„ 32.	„	75.
„ 33.	Hö- och sädesräfsa	25.
„ 34.	Såskäppa för såning med båda händer	10.
„ 35.	Åksläde, s. k. Ryss, med härdad stål- skoning, rymmer 4 personer	125.
„ 36.	„ samma med parstång, fig. 45 i katalog	130.
„ 37.	„ för en häst, fig. 47 i katalog	80.
„ 38.	„ mindre	75.

Stålplogar, ny modell:

N ^o 39.	Dubbelås	kr. 42.
„ 40.	„	41.
„ 41.	Enkelås	33.
„ 42.	„	30.

Dessa fyra sista nummer öfverträffa N° 1 A,
2, 2 A, och 3 A, ehuru de säljas till samma pris.

Reservdelar:

Kroppar till plogar	pr st.	kr. 6: —.
Slitskor „ „	„ „	1: —.
„ „ vändskifvor	„ „	50.
Vändskifvor af stål	„ „	7 à 8.

Roterande knif (Rullknif)	21027	pr st.	kr.	6: —.
Plogknifvar (stålade)		» »		2: —.
Plogbetsel		» »		1: 50.
Förställare-hjul till plogar		» »		3: —.
Stålbillar till N.ris 1, 1 A., 2, 2 A., 3				
	4, 5, 6, 7	» »		4: —.
» » » 3 A., 8, 9, 10		» »		3: —.

Gjutgods till tröskverk med lager för 2 par dragare	kr.	75.
Smide	» » » » » » » »	50.
Gjutgods	» » » » » 1 » »	50.
Smide	» » » » » » » »	40.

Plogarne hafva vändskifvor och billar af härdadt stål samt stålade knifvar. — Vid reparation ihåggkomes att *stålet* skall alltid läggas på *bil-lens undre sida*, och härdas väl.

Öfver de flesta af förestående nummer finnes Illustrerad Katalog mot afgift 1 krona. — Förestående redskap äro endast af undertecknads konstruktion, och hafva erhållit i belöning 6 guldmedaljer, 18 silfver- och 6 bronsmedaljer, 12 hedersdiplomer, öfver 1,200 kronor i penningar samt *högsta och enda prisen af svenska plogar på verdensutställningarne i Filadelfia, Wien och Paris samt på utställningarne i Moskwa och Eskilstuna.*

Redskapen levereras fritt vid Ulricehamns jernvägsstation. — Requisitioner torde benäget insändas under adress: Hjelmfors Bruk, Ulricehamn. — Telegrafadress: Ulricehamn, Hjelmfors.

L. P. Eklundh.

KUNGL. BIBL.

1992-12-04

STOCKHOLM